

Program innowacyjny świetlicy szkolnej
w Szkole Podstawowej nr 2 w Zalasewie

„Pomocna dłoń”

Opracowanie:

mgr Emilia Kowalska-Szuniewicz

mgr Paulina Jaśkowiak

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	2
2. Ogólne założenia	3
3. Cele	4
4. Uczestnicy programu:.....	5
4.1. Dziecko młodsze –osoba otrzymująca wsparcie	5
4.2. Dziecko starsze – wolontariusz –osoba wspierająca	5
4.3. Opiekun pary	6
4.4 Schemat współpracy między osobami zaangażowanymi w relacje pary:	6
5. Etapy realizacji programu.....	7
6. Efekty działań	7
7. Podsumowanie	9
8. Ewaluacja.....	9
9. Aneks	10
9.1. Załącznik nr 1 - Ankieta kwalifikacyjna dla wolontariusza:	10
9.2 Załącznik nr 2 zgoda rodziców/prawnych opiekunów na udział dziecka w programie innowacyjnym „Pomocna dłoń” realizowanym w Szkole Podstawowej nr 2 w Zalasewie	12
9.3. Załącznik nr 3 – Kontrakt dla wolontariusza biorącego udział w programie innowacyjnym „Pomocna dłoń”	13

1. Wstęp

„Kiedy pomagamy innym, pomagamy sobie, ponieważ wszelkie dobro, które dajemy zatacza koło i wraca do nas”.

Flora Edwards

Innowacja pedagogiczna pt. „Pomocna dłoń” została przygotowana zgodnie z podstawą programową. Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu:

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele)

- wspieranie rozwoju mechanizmów uczenia się dziecka, prowadzące do osiągnięcia przez nie kompetencji samodzielnego uczenia się;
- organizacja zajęć wspierających aktywności dzieci, rozwijających nawyki i zachowania adekwatne do poznawanych wartości, takich jak: bezpieczeństwo własne i grupy, sprawność fizyczna, zaradność, samodzielność, odpowiedzialność i poczucie obowiązku,

Inspiracją do opracowania innowacji pt. „Pomocna dłoń” stały się refleksje wychowawców klas, nauczycieli i rodziców na temat trudności dzieci w radzeniu sobie z sytuacjami trudnymi, budowaniu prawidłowych relacji oraz przestrzeganiu zasad obowiązujących w szkole. Ponadto obserwacja funkcjonowania uczniów w grupie rówieśniczej uświadamia, nam jak duża jest skala problemu w radzeniu sobie w sferze społecznej.

Współczesna szkoła, obok funkcji edukacyjnej, pełni bardzo ważną rolę wychowawczą. To tutaj uczniowie spędzają znaczną część swojego czasu. Przeżywają sukcesy i niepowodzenia. Zdobywają wiedzę, ale poznają także siebie, uczą się budować pozytywne relacje z innym ludźmi. Umiejętność bycia z drugim człowiekiem ma znaczący wpływ na to, w jaki sposób dziecko postrzega i ocenia siebie, jak kształtują się jego kontakty z rówieśnikami i uczniami starszymi. Dzięki pozytywnym doświadczeniom zdobywanym w szkole, w domu, w grupie rówieśniczej dzieci zaspokajają swoje najważniejsze potrzeby: bycia akceptowanym, lubianym, kochanym, potrzebnym. Mogą czuć się ważne i przynależać do grup. Zdobywają wiedzę na temat swoich możliwości i mocnych stron. Zajęcia w grupie umożliwiają im wzajemne poznawanie siebie, uczą szacunku do innych. Uczniowie stają się bardziej otwarci na siebie, dostrzegają i rozumieją emocje swoje i innych.

Rozumienie siebie, innych, budowanie prawidłowych relacji, otrzymywanie wsparcia i akceptacji, powoduje, że wzrasta poczucie własnej wartości. Tworzenie pozytywnej samooceny, samoakceptacji jest bardzo ważnym elementem kształtowania się silnej osobowości. Tylko wtedy, gdy młody człowiek jest przekonany o swojej sile, mądrości i wartości, gotów jest stawiać opór naciskom ze strony grupy rówieśniczej i unikać zagrożeń związanych z zachowaniami ryzykownymi.

Realizacja programu innowacji „Pomocna dłoń” stwarza możliwość wspólnego zdobywania doświadczeń, poznawania siebie i innych. Pozwoli dzieciom zbliżyć się do siebie i nawiązać pozytywne relacje. Wiemy, jak ważna jest w życiu sfera emocjonalna i społeczna. To od niej w dużym stopniu zależy, czy z dziecka wyrośnie szczęśliwy, znający swoją wartość i szanujący innych człowiek.

2. Ogólne założenia

Uczestnikami programu będą wybrani uczniowie klas 1-3 oraz 4-8. Typowanie uczniów uzależnione będzie od funkcjonowania ucznia na terenie szkoły i w środowisku rodzinnym, na zasadzie dobrowolności.

Miejsce realizacji: świetlica Szkoły Podstawowej nr 2 w Zalasewie

Termin realizacji: 10.02 – 26.06.2020 r.

Forma zajęć innowacyjnych: nieobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne – od 1 do 2 godzin tygodniowo.

Koordynatorzy: mgr Emilia Kowalska-Szuniewicz oraz mgr Paulina Jaśkowiak

Odpowiedzialni za realizację programu:

mgr Emilia Kowalska - Szuniewicz

mgr Paulina Jaśkowiak

mgr Alicja Waliszka - Pieprzyk

mgr Joanna Napierała

mgr Alicja Retecka

mgr Izabela Kielbasa

Karolina Marcinkowska

3. Cele

Celem głównym programu jest rozwijanie kompetencji społecznych: zawieranie przyjaźni, planowanie, podejmowanie decyzji oraz przeciwstawianie się zachowaniom negatywnym.

Ze względu na obopólne korzyści płynące z programu cele szczegółowe różnią się w odniesieniu do uczestników.

Celem szczegółowym programu dla ucznia młodszego jest wsparcie kategoryzowane w różnorodny sposób, w zależności od tego, co w toku interakcji między dawcą i biorcą wsparcia jest treścią wymiany.

1. wsparcie społeczne:

- kształtowanie i rozwijanie umiejętności interpersonalnych, komunikacyjnych;
- zachęcanie do aktywnego spędzania czasu wolnego;
- wsparcie emocjonalne i motywacyjne;
- wsparcie informacyjne;
- obcowanie społeczne – życie towarzyskie.

2. Wsparcie edukacyjne

- Rozwijanie chęci do nauki;
- Pomoc w odrabianiu zadań domowych;
- Pomoc w przezwyciężaniu trudności edukacyjnych.

Dla wolontariuszy celem szczegółowym programu jest:

- 1) Rozwijanie umiejętności niesienia pomocy innym
- 2) pozytywne postrzeganie samego siebie
- 3) rozwijanie pozytywnych wartości, takich jak: troskliwość, sprawiedliwość społeczna, uczciwość i odpowiedzialność.

4. Uczestnicy programu:

Uczestnikami programu są: opiekun pary (nauczyciel, wychowawca świetlicy), wolontariusz (uczeń z klasy 4-7) oraz dziecko otrzymujące wsparcie (uczeń z klasy 1-3).

4.1. Dziecko młodsze –osoba otrzymująca wsparcie

Dziecko (często w odbiorze społecznym określane jako trudne). Projekt obejmuje dzieci:

- 1) mające poważne niepowodzenia w szkole,
- 2) osamotnione w grupie rówieśniczej,
- 3) z niską samoocena,
- 4) wychowujące się w trudnych warunkach rodzinnych i ekonomicznych,
- 5) pozbawione wsparcia ze strony innych osób,
- 6) źle traktowane przez otoczenie pod względem emocjonalnym i/lub fizycznym,

4.2. Dziecko starsze – wolontariusz –osoba wspierająca

Wolontariusz powinien być człowiekiem wrażliwym, któremu nie jest obojętna krzywda i samotność drugiej osoby. Musi wykazywać się odpowiednią dojrzałością emocjonalną, która pozwala nawiązać trwałą i owocną relację z innymi osobami. Oprócz tego wolontariusz powinien prezentować „solidne podstawy moralne” – respektować normy społeczne. Ważne, aby osoba wspierająca była rozsądna i potrafiła wykazać się elastycznością i tolerancją wobec nowej sytuacji społecznej. Wolontariusz powinien mieć pewną łatwość i swobodę w kontaktach z dzieckiem młodszym. Ważnym jest aby wolontariusz posiadał odpowiednie umiejętności komunikacyjne oraz interpersonalne, w szczególności:

- 1) potrzeba uczestnictwa w czymś ważnym,
- 2) poczucie sprawiedliwości społecznej,
- 3) identyfikacja z odbiorcami pomocy,
- 4) ambicje i marzenia,
- 5) chęć zmiany i rozwinięcia swoich umiejętności.

4.3. Opiekun pary

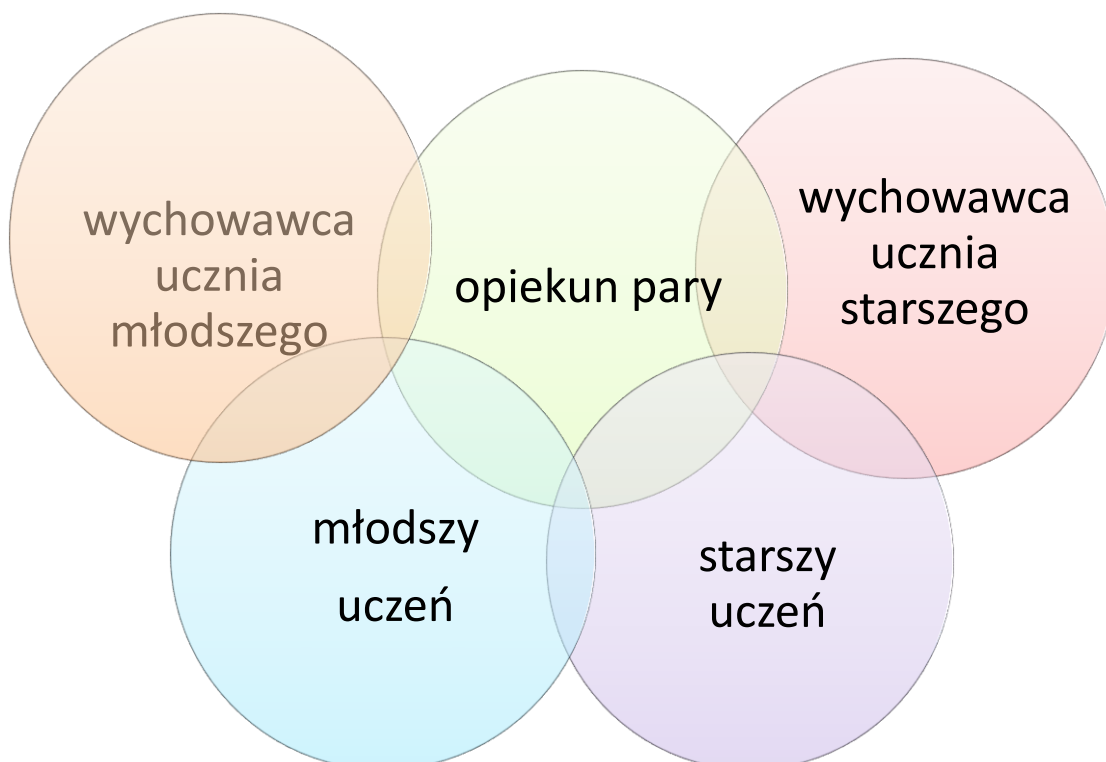
Nadrzędnym warunkiem skutecznej pomocy jest spójność między potrzebami biorcy a rodzajem oraz ilością udzielanej pomocy. Rolą opiekuna pary oraz koordynatora projektu jest dokładne poznanie osób zgłoszonych do uczestnictwa. Opiekunem pary jest nauczyciel świetlicy, który zna dziecko oraz wolontariusza.

Do zadań opiekuna pary będzie należeć:

- 1) określenie przydatność wolontariusza jako dającego wsparcie,
- 2) tworzenie relacji między wolontariuszem a dzieckiem, która to zaspokoi potrzeby dziecka,
- 3) motywowanie wolontariusza,
- 4) wspieranie i kierowanie relacją w czasie, a jeśli to konieczne, rozwiązanie go.

Dodatkowo opiekun pary musi kontaktować się i współpracować z wychowawcą dziecka młodszego celem trafnego określenia potrzeby rodzaju wsparcia jakim, należy go objąć. Informacje otrzymane od wychowawcy ucznia, pełniącego rolę wolontariusza, pozwoli na odpowiedni dobór pod względem osobowości do dziecka młodszego. Pozwoli także trafnie określić mocne i słabe strony.

4.4 Schemat współpracy między osobami zaangażowanymi w relacje pary:

5. Etapy realizacji programu

Program będzie realizowany etapami w celu dokładnego rozpoznania potrzeb dziecka i właściwego wyboru wolontariusz. Opiekunem pary będzie nauczyciel, który w czasie realizacji zobowiązania będzie miał pod opieką będących w świetlicy uczniów. Etapy według kolejności:

1. Wybór uczniów, diagnoza ich problemów.
2. Wprowadzenie do programu wolontariuszy i dzieci.
3. Utworzenie par i podpisanie stosownego kontraktu, określającego m.in. warunki i czas jej funkcjonowania.
4. Sporządzenie planu współpracy uczniów zgodnego z potrzebami.
5. Opieka nad parą, zwłaszcza w sytuacjach problemowych.
6. Prowadzenie dokumentacji.
7. Ewaluacja podjętych działań.

W przypadku konieczności zakończenia relacji pomiędzy wolontariuszem a otrzymującym wsparcie, współpraca zostaje zakończona w sytuacjach gdy:

- 1) pomiędzy wolontariuszem a dzieckiem nie udało się zbudować dobrej, przyjacielskiej relacji,
- 2) wolontariusz z różnych przyczyn nie jest w stanie wypełniać swoich zobowiązań,
- 3) rodzice dziecka nie wspierają swoich dzieci,
- 4) dziecko nie może się odnaleźć się w parze,
- 5) wolontariusz lub dziecko zmienia szkołę,
- 6) uczniowie nie spełniają swojej roli i nie realizuje celów, dla których została utworzona.

6. Efekty działań

Spodziewane efekty innowacji różnią się w odniesieniu do osób, które będą brać w niej udział. Nadrzędnym będzie włączenie uczniów w różnym wieku w celu ich integracji.

Zarówno dla wolontariusza jak i dziecka, które otrzymuje wsparcie pożądanymi efektami będzie:

- 1) nawiązanie kontaktów i przyjaźni,
- 2) kształtowanie wśród uczniów postaw prospołecznych (otwartość, wrażliwość, dostrzeżenie osób potrzebujących, altruizm),
- 3) wykształcenie w uczniach postaw moralnych (szacunek, odpowiedzialność, itp.),
- 4) nabycie umiejętności współpracy w grupie, odpowiedzialności za własne czyny oraz efektywnego gospodarowania czasem wolnym,
- 5) rozwinięcie zainteresowań i odkrywanie mocnych stron i efektywne ich wykorzystanie,

Ponadto uczeń otrzymujący wsparcie nawiązuje pozytywne relacje ze starszymi od siebie uczniami czerpiąc prawidłowe wzorce. Ma również możliwość poprawy osiągnięć edukacyjnych.

Natomiast uczeń pełniący funkcję wolontariusza uwrażliwia się na potrzeby młodszych kolegów i koleżanek oraz rozwija w sobie potrzebę niesienia bezinteresownej pomocy.

Efekty działań dla nauczycieli (współpracujących w ramach innowacji):

1. Nabycie umiejętności organizacyjnych i pracy w grupie.
2. Integracja i nawiązanie kontaktów z poszczególnymi osobami biorącymi udział w innowacji.
3. Poszerzenie wiadomości i umiejętności z zakresu wolontariatu.
4. Podniesienie, jakości pracy własnej.

Efekty działania innowacji dla szkoły:

1. Poszerzenie działań szkoły/świetlicy szkolnej poprzez pracę wolontariuszy w środowisku lokalnym.
2. Lepsze poznanie środowiska lokalnego, jego potrzeb i możliwości działania.
3. Promocja szkoły poprzez zamieszczanie na stronie internetowej informacji o zrealizowanych działaniach w ramach innowacji pedagogicznej.
4. Stworzenie dla młodzieży szkolnej alternatywy w stosunku do bierności i zobojętnienia na problemy społeczne.
5. Wzmocnienie i usprawnienie działań podejmowanych przez wolontariuszy.
6. Zwiększenie samodzielności i efektywności podejmowanych inicjatyw przez młodzież.
7. Nauczenie młodych ludzi szacunku do innych oraz wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka, propagowanie w środowisku działań wolontariatu, niesienia bezinteresownej pomocy innym.
8. Kształtowanie umiejętności współpracy w grupie, obowiązkowości i planowania.
9. Uwrażliwienie młodzieży na potrzeby innych ludzi .
10. Budowanie poczucia troski i odpowiedzialności za działania podejmowane w ramach innowacji.
11. Promowanie zachowań prospołecznych.

7. Podsumowanie

Udział w programie da wiele pozytywnych efektów dla wszystkich osób biorących w nim udział. Pozwoli w sposób produktywny wypełnić czas, jaki dzieci spędzają w szkole w oczekiwaniu na zajęcia edukacyjne. Ze względu na wiele działań prowadzonych w świetlicy, dużą liczbę dzieci, wsparcie ze strony wolontariuszy będzie bardzo cenne dla uczniów wymagających dodatkowego wsparcia. Ponadto działanie wolontariacie uczy dyscypliny, tolerancji, cierpliwości, umiejętności niesienia pomocy innym. Staje się dla wolontariusza cennym sposobem wykorzystania umiejętności, dobrej woli i poświęcenia czasu innym. Dzięki temu ochotnicy wnoszą do relacji z dzieckiem i jego rodziną wiele własnych przemyśleń, starają się pomagać dziecku w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań i w podejmowaniu mądrych decyzji. Relacja z dzieckiem wymaga czasu, zaufania, porozumienia. Na przyjaźń trzeba czekać, ale gdy już nadejdzie, przynosi niezwykłą radość i satysfakcję zarówno dziecku i jego najbliższemu oraz wolontariuszowi, który odkrywa w sobie potrzebę niesienia pomocy innym. Działania podjęte w ramach innowacji powinny przyczynić się do podniesienia wiary we własne możliwości zarówno młodszych jak i starszych uczniów.

8. Ewaluacja

Ewaluacja innowacji pedagogicznej odbędzie się w czerwcu 2020 roku i obejmować będzie:

- obserwację zachowań uczniów;
- opinie rodziców;
- opinie nauczycieli.

Narzędzia ewaluacji:

- ankiety (uczniowie, rodzice),
- wywiady (uczniowie, rodzice, nauczyciele).

Program innowacyjny ma charakter otwarty i może podlegać modyfikacji.

9. Aneks

9.1. Załącznik nr 1 - Ankieta kwalifikacyjna dla wolontariusza:

Ankieta kwalifikacyjna dla wolontariusza.

Drogi kandydacie, kandydatko na wolontariusza, chcącego wziąć udział w programie innowacyjnym świetlicy szkolnej w Szkole Podstawowej nr 2 w Zalasewie. Wypełni poniższą ankietę zgodnie z prawdą. Uzyskane informacje pomogą nam lepiej Cię poznać i trafnie dopasować do osoby, którą będziesz wspierać. Postaw X przy właściwej odpowiedzi. W miejscach wykropkowanych wpisz słownie swoją odpowiedź.

Imię i nazwisko.....

Klasa.....

1. Jaki jest Twój ulubiony przedmiot w szkole?

.....

2. Czy lubisz rozwijać swoje umiejętności i zdolności?

tak nie

3. Czy posiadasz jakieś zdolności? Jeśli tak to napisz jakie.

.....

4. Czy lubisz pomagać innym ludziom?

tak nie

5. Czy uważasz że pomaganie jest czymś ważnym i wartościowym?

tak nie

6. Czy uważasz się za osobę cierpliwą?

tak nie

7. Czy łatwo nawiązujesz kontakt z osobą której nie znasz?

tak nie

8. Czy jesteś odważny?

tak nie

9. Czy masz zainteresowania?

tak jeśli tak to jakie?.....
nie

10. Czy lubisz grać w gry planszowe?
tak nie
11. Czy umiesz grać w szachy?
tak nie
12. Czy interesujesz się muzyką?
tak nie
13. Czy śpiewasz w chórze?
tak nie
14. Czy interesujesz się sportem?
tak jeśli tak to jakim?.....
nie
15. Czy interesujesz się tańcem?
tak jeśli tak to jakim?.....
nie
16. Czy interesujesz się zwierzętami?
tak jeśli tak to jakimi?.....
nie
17. Czy masz rodzeństwo?
tak jeśli tak to ile i w jakim wieku?.....
nie
18. Czy interesujesz się samochodami?
tak nie
19. Czy interesujesz się podróżami?
tak nie
20. Czy interesuje Cię co się dzieje na świecie?
tak nie

9.2 Załącznik nr 2 zgoda rodziców/prawnych opiekunów na udział dziecka w programie innowacyjnym „Pomocna dłoń” realizowanym w Szkole Podstawowej nr 2 w Zalasewie

ZGODA RODZICÓW/PRAWNYCH OPIEKUNÓW NA UDZIAŁ DZIECKA
W PROGRAMIE INNOWACYJNYM „POMOCNA DŁOŃ” REALIZOWANYM
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2 W ZALASEWIE

Wyrażam zgodę na aktywny udział mojego dziecka
ucznia klasy w działaniach i pracach podejmowanych w świetlicy szkolnej Szkoły
Podstawowej nr 2 w Zalasewie. Oświadczam, że znane są mi pojęcie, cele i zadania oraz idea
projektu „Pomocna dłoń”, u podstaw której stoi dobrowolne i bezpłatne wykonywanie
czynności oraz charytatywny i pomocniczy charakter wykonywanych przez wolontariuszy
świadczeń.

.....
(data i podpis rodzica/prawnego opiekuna)

9.3. Załącznik nr 3 – Kontrakt dla wolontariusza biorącego udział w programie innowacyjnym „Pomocna dłoń”

Szkoła Podstawowa nr w Zalasewie

Kontrakt

Umowa zawarta w dniu.....pomiędzy wolontariuszem
uczniem klasy....., a opiekunem innowacji pedagogicznej pt. „Pomocna dłoń”.

Ja poniżej podpisany wolontariusz:

- Chcę wziąć udział w innowacji pedagogicznej pt. „Pomocna dłoń”
- Rozumiem, że systematyczne widywanie się z moim podopiecznym jest jedną z najważniejszych rzeczy, które mogę zrobić dla budowania relacji, dlatego też będę spotykał(a) się z nim raz lub dwa razy w tygodniu zgodnie z harmonogramem zaproponowanym przez opiekuna.
- Zdaję sobie sprawę, że tylko systematyczne i długotrwałe wsparcie dziecka może w sposób istotny wpłynąć na zadawalające efekty działań. Dlatego zobowiązuję się do opieki nad młodszym uczniem co najmniej do czerwca 2020 roku.
- Będę spędzać z dzieckiem czas wolny w ramach pobytu w świetlicy szkolnej i uczyć je aktywnego i ciekawego spędzania tego czasu. Będę przekazywać dziecku tylko pozytywne wzorce zachowań.
- Będę pomagać dziecku w nauce
- Rozumiem, że dowiem się osobistych informacji o moim podopiecznym. Nie będę rozmawiać o tych informacjach ani przekazywać innej osobie, z wyjątkiem koordynatorów Innowacji i pozostałych opiekunów.
- Wszystkie problemy dotyczące dziecka lub spraw organizacyjnych będę zgłaszać opiekunowi i wspólnie z nim je rozwiązać.
- Nie będę angażować się w problemy rodziny dziecka.
- Będę wcześniej usprawiedliwiać ewentualne nieobecności na w/w spotkaniach.
- Będę zdawać relacje ze spotkań z dzieckiem opiekunowi
- Będę prowadzić „Pamiętnik wolontariusz”, gdzie będę notować kiedy i w jaki sposób spędzam czas z podopiecznym oraz krótko notować swoje spostrzeżenia

.....
(data, podpis wolontariusza)

.....
(data, podpis opiekuna)